

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

PRIORITY NEEDS FOR DEVELOPING ACADEMIC MANAGEMENT OF
TRIAMUDOMSUKSA PATTANAKARN SCHOOL BASED
ON THE CONCEPT OF MEANINGFUL LEARNING

¹ณัชชา ปัสสามัน Nutch Passaman ²นันทรัตน์ เจริญกุล Nantar Charoenkul

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: 6680040627@student.chula.ac.th

Article Received: June 01, 2025. Revised: December 20, 2025. Accepted: December 22, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วยคณะผู้บริหาร จำนวน 5 คน และครู จำนวน 189 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครู จำนวน 125 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .973 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) .384 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (PNI_{Modified} = .394) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ (PNI_{Modified} = .387) และด้านการวัดประเมินผลมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{Modified} = .371)

คำสำคัญ: การเรียนรู้อย่างมีความหมาย, การบริหารวิชาการ, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ,

Abstract

This research article aimed to: 1) study the current and desired conditions of academic administration at Triamudomsuksa Pattanakarn School based on the concept of meaningful learning, and 2) examine the priority needs for developing academic administration of Triamudomsuksa Pattanakarn School according to the concept of meaningful learning. This study employed a survey research design. The population was Triamudomsuksa Pattanakarn School, under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The key informants included 5 administrators selected by purposive sampling and 125 teachers selected through simple random sampling. The research instrument was a 5-point Likert scaled questionnaire with a reliability coefficient of .973. The data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation, and the Modified Priority Needs Index $PNI_{Modified}$.

The research findings revealed as follows: 1) The overall current condition of academic administration was at a moderate level. Among the three aspects, the assessment and evaluation aspect had the highest mean, followed by the learning management aspect, and the curriculum development aspect with the lowest mean. The overall desired condition was at the highest level. The curriculum development aspect had the highest mean, followed by the learning management aspect, and the assessment and evaluation aspect with the lowest mean. 2) The overall needs for academic administration development based on the concept of meaningful learning had a Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) of .384. By aspect, the curriculum development aspect had the highest priority need ($PNI_{Modified} = .394$), followed by the learning management aspect ($PNI_{Modified} = .387$), and the assessment and evaluation aspect with the lowest priority need ($PNI_{Modified} = .371$).

Keywords: Meaningful Learning, Academic Administration, Triamudomsuksa Pattanakarn School

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการทำงาน โดยการพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาครูและผู้ประกอบอาชีพแนะแนวให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ดังนั้น ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 จึงได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สำหรับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างสุขภาวะ และสร้างงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ที่ผ่านมาตัวชี้วัดความสำเร็จทางการศึกษามีอยู่มากมาย แต่ส่วนใหญ่เป็นความสำเร็จเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ เช่น จำนวนการเข้าเรียนหรือจำนวนการสำเร็จการศึกษาที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มโอกาสทาง

การศึกษาผ่านนโยบายต่างๆ ของรัฐ แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพียงพอ โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบพรสวรรค์ ความสนใจ ความถนัดในอาชีพของตนเองด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียน สถานประกอบการ รวมทั้งการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

สถานศึกษาจึงต้องมีกระบวนการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนไทยได้รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดเป็น ใช้ชีวิตเป็น ตลอดจนสามารถตัดสินใจและวางแผนการศึกษา วางแผนอาชีพด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) จากการสำรวจข้อมูลในโรงเรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนมากไม่ทราบเป้าหมายในการเรียน ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองมีความชอบหรือถนัดเกี่ยวกับด้านใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกสายเรียนต่อ โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้ผู้เรียนส่วนมากไม่สามารถตัดสินใจเลือกสายการเรียนได้ (ณัฐชุตตา สุภาพจน์, 2564) โดยผู้เรียนในช่วงวัยนี้มักเผชิญกับความสับสน ไม่แน่ใจในความต้องการความสนใจ หรือแม้แต่ความถนัดของตนเองอย่างชัดเจน ส่งผลให้บางคนเลือกเรียนตามความคาดหวังของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือเลือกตามเพื่อน โดยไม่ได้พิจารณาว่าสาขานั้นตรงกับความสนใจและศักยภาพของตนเองหรือไม่ ซึ่งอาจนำไปสู่การเรียนในสาขาที่ไม่สอดคล้องกับตนเองอย่างแท้จริง (ล่อ สมใจ, 2557)

การเรียนรู้ที่มีความหมายเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการอธิบายของผู้สอนซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของเนื้อหา สารสำคัญ หรือโมโนทัศน์ต่างๆ โดยเมื่อผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจและตั้งใจก็จะสามารถจัดระเบียบความรู้เหล่านั้นเป็นหมวดหมู่ เชื่อมโยงกับความรู้เดิมในโครงสร้างทางปัญญาจนเกิดเป็นความรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (Ausubel, 1963) การจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้หรือสิ่งที่เรียน (Passion) โดยเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจอย่างมีความสุข เรียนในสิ่งที่โลกต้องการ (Mission) โดยเรียนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567) เมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองรักหรือใฝ่ฝัน การเรียนรู้ดังกล่าวจะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและกระบวนการคิด ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ตนเองได้อย่างชัดเจนว่ามีความสนใจ ความถนัด และศักยภาพในด้านใดบ้าง จากนั้น ผู้เรียนจะสามารถขยายขอบเขตเนื้อหาการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย กว้างขวาง และลึกซึ้งยิ่งขึ้นนำไปสู่การเรียนรู้ในสิ่งที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเชี่ยวชาญในระดับมืออาชีพซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง ทั้งในด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และการเตรียมความพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานในอนาคต (สุกัญญา แซ่มซ้อย และคณะ, 2567)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เนื่องจากงานบริหารวิชาการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการโดยการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (ประภา บุญรักษา และคณะ, 2567) นอกจากนี้การบริหารวิชาการยังมีความสำคัญในการปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรมจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาในการปรับบทบาทของตัวเอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำสู่การสร้างนวัตกรรมในอนาคต (อมรรัตน์ ศรีพอ, 2561)

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จากรายงานสารสนเทศของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ ปีการศึกษา 2566 พบว่า แม้โรงเรียนมีการบริหารวิชาการที่มุ่งเน้นคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน แต่ยังไม่ปรากฏข้อจำกัดที่สะท้อนถึงการขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายอย่าง เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 โดยรายงานระบุว่า ผู้เรียนส่วนหนึ่งยังขาดทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ในชีวิต จริง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้อย่างเน้นเนื้อหาทางทฤษฎีมากกว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ส่งผลให้ ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และไม่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือสร้างคุณค่าในชีวิตประจำวันได้ อย่างแท้จริง (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้เรียนบางส่วนยังไม่มี เป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงการขาดเป้าหมายในการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากระบบการจัดการ เรียนรู้ที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหาความสนใจหรือความถนัดของตนเอง และไม่มีเวทีสำหรับการตั้ง คำถาม แสดงความคิดเห็น หรือแสดงศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ในชั้นเรียนอย่างเต็มที่ (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ, 2566) ในด้านความกระตือรือร้นและ ความสัมพันธ์เชิงบวก แม้โรงเรียนมีการส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน แต่กิจกรรมหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงยังไม่ ครบคลุมทั่วถึง ทำให้ผู้เรียนบางกลุ่มยังไม่สามารถพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียน และยังคงขาดแรงจูงใจภายใน ในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถ แก้ไขปัญหาการขาดทักษะผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567) โดยการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเน้นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมในโครงสร้างความคิดของผู้เรียน ทำให้เกิดการเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในบริบทชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Novak, 2002) ดังนั้น การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมายจึงมีความสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ และทักษะที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะใน ระดับมัธยมศึกษาที่เป็นช่วงเวลาสำคัญของการค้นหาตนเองและวางรากฐานชีวิตในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. ผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งหมด 130 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครู จำนวน 125 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นแบบตอบสนองคู่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ และแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย 2) สร้างแบบสอบถามโดยยึดประเด็นการศึกษาวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษาอย่างครบถ้วน 3) นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ พร้อมทั้งรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการวิจัย 4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่กำหนด และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ โดยผลการตรวจสอบ พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้ออยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ตามเกณฑ์ 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .973 ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงและสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้เสร็จสมบูรณ์ เสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากผู้ให้ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผ่านระบบ Google Form โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย จำแนกตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ และแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสรุปดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

การบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ	ประเด็น	แนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย					โดยรวมรายด้าน โดยรวมรายด้าน
		ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	ความตั้งใจในการเรียนรู้	ความสัมพัทธ์เชิงบวก	ความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง	ความคิดสร้างสรรค์	
1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน	3.508 (มาก)	3.446 (ปานกลาง)	3.523 (มาก)	3.331 (ปานกลาง)	3.369 (ปานกลาง)	3.435 (ปานกลาง)
	สภาพที่พึงประสงค์	4.792 (มากที่สุด)	4.885 (มากที่สุด)	4.754 (มากที่สุด)	4.838 (มากที่สุด)	4.762 (มากที่สุด)	4.806 (มากที่สุด)
	PNI _{Modified}	.366	.417	.349	.453	.413	.399
	ลำดับ	4	2	5	1	3	(1)
	1.2 การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบททางสังคม	สภาพปัจจุบัน	3.377 (ปานกลาง)	3.331 (ปานกลาง)	3.608 (มาก)	3.423 (ปานกลาง)	3.485 (ปานกลาง)
สภาพที่พึงประสงค์	4.746 (มากที่สุด)	4.762 (มากที่สุด)	4.723 (มากที่สุด)	4.854 (มากที่สุด)	4.831 (มากที่สุด)	4.783 (มากที่สุด)	
PNI _{Modified}	.405	.430	.309	.418	.386	.389	
ลำดับ	3	1	5	2	4	(2)	
โดยรวมด้านการพัฒนาหลักสูตร	สภาพปัจจุบัน = 3.440 , สภาพที่พึงประสงค์ = 4.795 , PNI _{Modified} = .394 , ลำดับที่ 1						

การบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ		ประเด็น	แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย					โดยรวมรายด้าน	
			ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	ความตั้งใจในการเรียนรู้	ความสัมพันธ์เชิงบวก	ความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง	ความคิดสร้างสรรค์		
2. การจัดการเรียนรู้	2.1 การออกแบบและ ดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับความต้องการของ ผู้เรียนและเป้าหมาย ทางการศึกษา	สภาพ ปัจจุบัน	3.300 (ปาน กลาง)	3.438 (ปาน กลาง)	3.500 (ปาน กลาง)	3.569 (มาก)	3.585 (มาก)	3.478 (ปาน กลาง)	
		สภาพที่ พึง ประสงค์	4.823 (มาก ที่สุด)	4.838 (มาก ที่สุด)	4.769 (มาก ที่สุด)	4.923 (มาก ที่สุด)	4.831 (มาก ที่สุด)	4.837 (มาก ที่สุด)	
		PNI _{Modified}	.462	.407	.363	.379	.348	.391	
		ลำดับ	1	2	4	3	5	(1)	
		สภาพ ปัจจุบัน	3.454 (ปาน กลาง)	3.385 (ปาน กลาง)	3.469 (ปาน กลาง)	3.377 (ปาน กลาง)	3.469 (ปาน กลาง)	3.431 (ปาน กลาง)	
		สภาพที่ พึง ประสงค์	4.769 (มาก ที่สุด)	4.723 (มาก ที่สุด)	4.708 (มาก ที่สุด)	4.785 (มาก ที่สุด)	4.746 (มาก ที่สุด)	4.746 (มาก ที่สุด)	
2.2 การจัด สภาพแวดล้อมและใช้ ทรัพยากรการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม รวมถึง ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย	2.2	สภาพ ปัจจุบัน	3.454 (ปาน กลาง)	3.385 (ปาน กลาง)	3.469 (ปาน กลาง)	3.377 (ปาน กลาง)	3.469 (ปาน กลาง)	3.431 (ปาน กลาง)	
		สภาพที่ พึง ประสงค์	4.769 (มาก ที่สุด)	4.723 (มาก ที่สุด)	4.708 (มาก ที่สุด)	4.785 (มาก ที่สุด)	4.746 (มาก ที่สุด)	4.746 (มาก ที่สุด)	
		PNI _{Modified}	.381	.395	.357	.417	.368	.383	
		ลำดับ	3	2	5	1	4	(2)	
		โดยรวมด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน = 3.455 , สภาพที่พึงประสงค์ = 4.792 , PNI _{Modified} = .387 , ลำดับที่ 2							
		3. การวัดประเมินผล	3.1 การกำหนดแนว ปฏิบัติที่ชัดเจน และมี การพัฒนาเครื่องมือที่ เหมาะสมกับการวัด ประเมินผลการเรียนรู้	สภาพ ปัจจุบัน	3.492 (ปาน กลาง)	3.462 (ปาน กลาง)	3.492 (ปาน กลาง)	3.569 (มาก)	3.454 (ปาน กลาง)
สภาพที่ พึง ประสงค์	4.762 (มาก ที่สุด)			4.838 (มาก ที่สุด)	4.723 (มาก ที่สุด)	4.931 (มาก ที่สุด)	4.746 (มาก ที่สุด)	4.800 (มาก ที่สุด)	
PNI _{Modified}	.363			.398	.352	.381	.374	.374	
ลำดับ	4			1	5	2	3	(1)	
สภาพ ปัจจุบัน	3.515 (มาก)			3.523 (มาก)	3.485 (ปาน กลาง)	3.462 (ปาน กลาง)	3.477 (ปาน กลาง)	3.492 (ปาน กลาง)	
3.2 การวัดประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ตามสภาพจริง และมี	สภาพ ปัจจุบัน			3.515 (มาก)	3.523 (มาก)	3.485 (ปาน กลาง)	3.462 (ปาน กลาง)	3.477 (ปาน กลาง)	3.492 (ปาน กลาง)

การบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ	ประเด็น	แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย					โดยรวมรายด้าน
		ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	ความตั้งใจในการเรียนรู้	ความเต็มใจเชิงบวก	ความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง	ความคิดสร้างสรรค์	
การวัดประเมินผล หลักสูตรสำหรับ ปรับปรุงการเรียนการ สอน	สภาพที่	4.777	4.808	4.677	4.838	4.800	4.780
	พึง	(มาก	(มาก	(มาก	(มาก	(มาก	(มาก
	ประสงค์	ที่สุด)	ที่สุด)	ที่สุด)	ที่สุด)	ที่สุด)	ที่สุด)
	PNI _{Modified}	.359	.365	.342	.398	.381	.369
	ลำดับ	4	3	5	1	2	(2)
โดยรวมด้านการวัดประเมินผล		สภาพปัจจุบัน = 3.493 , สภาพที่พึงประสงค์ = 4.790 , PNI _{Modified} = .371 , ลำดับที่ 3					
รวมทั้งหมด		สภาพปัจจุบัน = 3.463 , สภาพที่พึงประสงค์ = 4.792 , PNI _{Modified} = .384					

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมายสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยภาพรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.463$, $SD = .680$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.493$, $SD = .673$) โดยในรายช้อย่อย ด้านการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และมีการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมกับการวัดประเมินผล การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.494$, $SD = .621$) รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง และมีการวัดประเมินผลหลักสูตรสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.492$, $SD = .673$) 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.455$, $SD = .664$) ในรายช้อย่อย ด้านการออกแบบและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.478$, $SD = .631$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.431$, $SD = .695$) และ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.440$, $SD = .701$) ในรายช้อย่อย ด้านการออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบททางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.445$, $SD = .711$) รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.435$, $SD = .691$)

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยภาพรวมทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.792$, $SD = .416$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.795$, $SD = .394$) โดยในรายช้อย่อย ด้านการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.806$, $SD = .411$) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เลือกรเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบททางสังคม ($\bar{X} = 4.783$, $SD = .427$) 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.792$, $SD = .414$) ในรายช้อย่อย การออกแบบและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.837$, $SD = .378$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.746$, $SD = .443$) และ 3) ด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.790$, $SD = .415$) ในรายช้อย่อย ด้านการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และมีการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมกับการวัดประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.800$, $SD = .408$) รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง และมีการวัดประเมินผลหลักสูตรสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.780$, $SD = .422$)

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) อยู่ที่ .384 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

3.1 ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified} = .394$) โดยในรายช้อย่อย ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด คือ ด้านการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .399$) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เลือกรเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบททางสังคม ($PNI_{Modified} = .389$)

3.2 ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเป็นอันดับที่ 2 คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .387$) ในรายช้อย่อย ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด คือ ด้านการออกแบบและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายทางการศึกษา ($PNI_{Modified} = .391$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($PNI_{Modified} = .383$)

3.3 ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเป็นอันดับ 3 คือ ด้านการวัดประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = .371$) ในรายช้อย่อย ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และมีการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมกับการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .374$) รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง และมีการวัดประเมินผลหลักสูตรสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน ($PNI_{Modified} = .369$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถอภิปรายผลได้ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นด้านการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า แม้โรงเรียนมีความพยายามในการพัฒนาหลักสูตรในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ในระดับสูงได้ สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2566 ที่ระบุว่า โรงเรียนมีการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เช่น การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และการใช้ PLC เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แต่ในการดำเนินการเหล่านี้ยังคงต้องเสริมสร้างความต่อเนื่องให้ตอบโจทย์เชิงคุณภาพยิ่งขึ้น (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) ทั้งนี้ แนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายต้องอาศัยกระบวนการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองต่อชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Huang and Chiu (2015) ที่เสนอว่า การเรียนรู้อย่างมีความหมายต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน และตั้งอยู่บนปัญหาหรือภารกิจที่มีความหมายต่อชีวิตจริง

ต่อมาในด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายการศึกษา ผลลัพธ์นี้ชี้ให้เห็นถึงช่องว่างที่สำคัญระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติในห้องเรียน สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2566 ที่มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โดยการเน้นเสริมสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) สอดคล้องกับแนวคิดของ Hakkarainen et al. (2007) และ Keskitalo et al. (2011) ที่เน้นว่า การเรียนรู้อย่างมีความหมายต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างกระตือรือร้น โดยผู้เรียนต้องมีบทบาทเป็นเจ้าของการเรียนรู้ผ่านการตั้งเป้าหมาย การคิดวิเคราะห์ และการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

ในด้านการวัดและประเมินผล แม้จะเป็นด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในสภาพปัจจุบันสูงสุด แต่ยังคงมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่แสดงให้เห็นว่า การวัดผลในรูปแบบเดิมอาจยังไม่ตอบโจทย์การประเมินที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยเฉพาะในประเด็นการวัดผลตามสภาพจริงที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงและความเข้าใจที่ลึกซึ้งของผู้เรียนมากกว่าการจำเนื้อหาหรือการทดสอบแบบเลือกตอบ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2566 ที่ระบุว่า การประเมินผลยังมีการใช้แบบทดสอบมาตรฐานทั่วไปมากกว่าการใช้รูปแบบการประเมินที่เน้นกระบวนการคิด การวิเคราะห์ หรือการเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) แนวทางที่เหมาะสมควรเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ที่เน้นการวัดความเข้าใจผ่านกิจกรรมที่มีความหมาย เช่น โครงการ การสะท้อนคิด และการทำงานกลุ่ม ซึ่งแนวทางนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานของ Novak (2002) ที่เสนอว่า การเรียนรู้อย่างมีความหมายต้องมีการประเมินผลที่วัดความเข้าใจลึก ไม่ใช่แค่ความจำ หรือทักษะปลายทางเพียงอย่างเดียว

โดยสรุปแล้ว ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยภาพรวมยังมีความท้าทายในการพัฒนาให้บรรลุสภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด สะท้อนถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพของการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับข้อมูลรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2566 ที่ระบุว่า โรงเรียนมีจุดที่ควรพัฒนาในด้านการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเน้นบทบาทของผู้สอนเป็นศูนย์กลาง มากกว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้กับประสบการณ์จริงของผู้เรียน (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ, 2566) ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและมีความหมายต้องเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สรุปภาพองค์ความรู้ในการวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการวิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการวิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความหมายถูกเชื่อมโยงโดยตรงกับองค์ประกอบของงานบริหารวิชาการของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = .394$) 2) การจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในลำดับที่สอง ($PNI_{Modified} = .387$) และ 3) การวัดประเมินผล เป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำที่สุด ($PNI_{Modified} = .371$) ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารวิชาการทั้ง 3 ด้านนี้เป็นกลไกหลักของโรงเรียนในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนากลยุทธ์ที่ดีจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและส่งเสริมการคิดอย่างสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเอื้อต่อการสร้างความกระตือรือร้น ความตั้งใจ และความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้เรียนกับครูและเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพควรออกแบบให้เป็นเครื่องมือที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความหมายในการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

และในภาพเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายกับการบริหารวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยเน้นว่า การพัฒนาการบริหารวิชาการในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการควรมุ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายในหมู่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความตั้งใจในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์เชิงบวก ความเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง และความคิดสร้างสรรค์ องค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้รับการออกแบบผ่านระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนต้องมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการเรียนรู้ และต้องสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณค่า (Novak, 2002) ทั้งนี้ การเรียนรู้อย่างมีความหมายไม่ได้เกิดขึ้นจากผู้เรียนเพียงลำพัง แต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการประเมินผลที่สะท้อนกระบวนการคิดของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

ในภาพรวม ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหมดในภาพที่ 1 ชี้ให้เห็นว่า หากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการมีการพัฒนาการบริหารวิชาการที่ตอบสนองต่อองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ย่อมจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสร้างผู้เรียนที่มีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และใช้ชีวิตได้อย่างมีความหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายอย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งจัดให้มีการอบรมเสริมความรู้และสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เช่น การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและระดับมากที่สุด ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนยังมีความท้าทายในการนำแนวคิด

การเรียนรู้ที่มีความหมายไปใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในบริบทของการเรียนการสอนประจำวัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมมือกันวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ให้สามารถปรับใช้กับสภาพจริงของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นได้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนับว่าเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางของการเรียนรู้ วางกรอบเนื้อหาและประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความสนใจ ความสามารถ และบริบทของผู้เรียน รวมถึงเป็นรากฐานสำคัญในการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้กับเป้าหมายทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ไปต่อยอดในการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาแนวทางหรือกลยุทธ์ในการออกแบบหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้น ความตั้งใจในการเรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์จริง ตลอดจนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักการการเรียนรู้ที่มีความหมาย เนื่องจากผลการวิจัยชี้ว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นจุดที่มีความจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด และครูผู้สอนถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยในประเด็นนี้จะช่วยกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะของครูด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และการประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มีความหมายอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฐชุตตา สุภาพจน์. (2564). การพัฒนาการรู้จักตนเองด้านการศึกษาและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเขตจตุจักรและเขตลาดพร้าว. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 10(2), 79-91.
- ประภา บุญรักษ และคณะ. (2567). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 16.
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. (2566). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2566. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ.
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. (2566). รายงานผลปฏิบัติงานสารสนเทศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ.

- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. (2566). รายงานสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ.
- ล่อ สมใจ. (2557). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออรรถิภาวะ ทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลนครสมุทรปราการ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสสภกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566 - 2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). แนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและมีคุณค่าสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุกัญญา เข้มช้อย และคณะ. (2567). แนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและมีคุณค่าสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Education and Innovation*, 26(1). 371-385.
- อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม. *ดุชนิพนธ์ครุศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- Ausubel, D. P. (1963). *The psychology of meaningful verbal learning*. Grune & Stratton.
- Hakkarainen, P., Saarelainen, T. and Ruokamo, H. (2007). Towards meaningful learning through digital video supported, case based teaching. *Australasian Journal of Educational Technology*, 23(1). 87-109.
- Huang, Y. M. and Chiu, P. S. (2015). The effectiveness of a meaningful learning-based evaluation model for context-aware mobile learning. *British Journal of Educational Technology*, 46(2), 437-447.
- Keskitalo, T., Pyykkö, E. and Ruokamo, H. (2011). Exploring the meaningful learning of students in Second Life. *Journal of Educational Technology & Society*, 14(1), 16-26.
- Novak, J. D. (2002). Meaningful learning: The essential factor for conceptual change in limited or inappropriate propositional hierarchies leading to empowerment of learners. *Science education*, 86(4), 548-571.